



Менеджмент

УДК 330.34:332.1:620.92(477)

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.18053641>

**Проектний аналіз інвестиційних можливостей вугільних регіонів в
контексті їх справедливої трансформації**

Лукашенко Тетяна Валентинівна

старший викладач кафедри економіки підприємства

Львівський національний університет імені Івана Франка

79007, м. Львів, вул. Університетська 1, Україна

tetyana.Lukashenko@Lnu.edu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6006-3028>

Прийнято: 08.12.2025 | Опубліковано: 24.12.2025

Анотація: Глобальна декарбоназація обумовлює необхідність закриття вугільних шахт, які є об'єктами життєзабезпечення для районів їх розміщення. Це передбачає справедливу трансформацію вугільних регіонів, ключовим завданням якої є створення альтернативних робочих місць в нових галузях економіки через реалізацію інвестиційних проєктів. Основою проєктних рішень є оцінювання інвестиційних можливостей регіону, що передбачає комплексний підхід до аналізу здатності регіону забезпечити прийнятний рівень прибутковості. Метою публікації є дослідження інвестиційних можливостей вугільних регіонів з акцентом на їх справедливу трансформацію. В ній вивчаються сутність та призначення проєктного аналізу інвестиційних можливостей, визначаються фактори, які впливатимуть на рішення інвестора в процесі трансформації вугільних регіонів, оцінюються трансформаційні перспективи галузевого розвитку Шептицького району Львівської області та



обґрунтовуються напрямки сприяння інвестиційній активності на місцевому та регіональному рівнях. На основі системного підходу з використанням загальнонаукових, економіко-статистичних, аналітичних і спеціальних методів дослідження доводиться, що визначальними факторами проєктного аналізу інвестиційних можливостей в контексті справедливої трансформації вугільних регіонів є їх енергетичний потенціал поза вуглевидобутком, безпечність та параметри довкілля, умови інвестування та ведення бізнесу в регіоні. Визначено комплекс факторів, які рекомендується досліджувати для оцінювання інвестиційних можливостей вугільних регіонів з орієнтацією на справедливу їх трансформацію в поєднанні з галузевими пріоритетами потенційних інвесторів. Здійснено оцінку інвестиційних можливостей Шептицького району Львівської області, що дозволило ідентифікувати галузі з найбільшими перспективами трансформаційного розвитку. Окреслено застосування аналізу інвестиційних можливостей для активізації проєктної діяльності та запропоновано напрямки сприяння інвесторам на місцевому та регіональному рівнях для справедливої трансформації вугільних регіонів.

Ключові слова: інвестиційна діяльність, проєкт, фактор, регіон, галузь, трансформаційний потенціал, напрямки сприяння.

**Project analysis of investment opportunities in coal regions in the context of
their just transition**

Tatiana Lukashenko

Senior Lecturer of the Department of Enterprise Economics

Ivan Franko National University of Lviv

79007, Lviv, 1 Universytetska Street, Ukraine

tetyana.Lukashenko@Lnu.edu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6006-3028>

Abstract: Global decarbonisation necessitates the closure of coal mines, which



are vital to the regions where they are located. This requires a just transition for coal regions, with the key task being to create alternative jobs in new sectors of the economy through the implementation of investment projects. Project decisions are based on an assessment of the region's investment opportunities, which involves a comprehensive approach to analysing the region's ability to ensure an acceptable level of profitability. The purpose of this publication is to study the investment opportunities of coal regions with a focus on their just transition. It examines the essence and purpose of project analysis of investment opportunities, identifies factors that will influence investor decisions in the process of transforming coal regions, assesses the transformation prospects for the development of the Sheptytskyi district of the Lviv region, and substantiates directions for promoting investment activity at the local and regional levels. Based on a systematic approach using general scientific, economic-statistical, analytical and special research methods, it is proven that the determining factors of project analysis of investment opportunities in the context of the fair transformation of coal regions are their energy potential outside coal mining, safety and environmental parameters, investment and business conditions in the region. A set of factors has been identified that are recommended for research to assess the investment opportunities of coal regions with a focus on their just transition in combination with the sectoral priorities of potential investors. An assessment of investment opportunities in the Sheptytskyi district of the Lviv region has been conducted, enabling the identification of sectors with the greatest prospects for transformational development. The application of investment opportunity analysis to stimulate project activity has been outlined, and directions for supporting investors at the local and regional levels for the fair transformation of coal regions have been proposed.

Keywords: investment activity, project, factor, region, industry, transformation potential, areas of support.

Постановка проблеми. В нинішніх умовах росія продовжує руйнувати потужності українських підприємств та інфраструктуру. Особливих руйнувань



зазнають об'єкти енергетики, що суттєво ускладнює умови виробничої діяльності бізнесу. Війна провокує чималі забруднення територій та значні шкідливі викиди в атмосферу. Все це накладається на довоєнні екологічні характеристики регіонів, які і так не були найкращими, особливо на територіях локації вугільних підприємств. Курс на розвиток європейської інтеграції вимагає зміни підходів до розвитку вугільних підприємств та переходу до зеленої енергетики, що означає поступове закриття шахт і створення в регіонах їх розміщення достатньої для вивільнених працівників кількості робочих місць. Йдеться про необхідність справедливої трансформації вугільних регіонів, тобто реалізацію в них низки інвестиційних проєктів з розвитку бізнесу. Для цього актуальним є аналіз можливостей реалізації інвестиційних проєктів у вугільних регіонах з орієнтацією на справедливу їх трансформацію.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Курс на євроінтеграцію обумовлює впровадження у вітчизняній практиці стандартів та норм Європейського Союзу, які націлені на забезпечення декарбонізації виробництва, використання відновлювальних джерел енергії, запровадження енергоефективних технологій. В Україні прийнята Концепція Державної цільової програми справедливої трансформації вугільних регіонів України на період до 2030 року [1] та сама програма [2]. Оскільки концептуальні та програмні рішення влади щодо справедливої трансформації вугільних регіонів прийняті відносно недавно, цим питанням присвячена незначна кількість публікацій у вітчизняних виданнях. В них представляється зарубіжний досвід справедливої трансформації вугільних регіонів та доводиться необхідність справедливої їх трансформації [3], вивчаються проблемні питання закриття вугледобувних підприємств для відповідних регіонів та шляхи їх розв'язання на центральному, регіональному та місцевому рівнях [4], можливості продуктивного використання активів шахт для альтернативних видів діяльності, зокрема їх перетворення в точки економічного зростання на базі крос-



секторального неенергетичного використання вугілля на інноваційній основі [4,5].

Вугільні підприємства на сьогодні є структуроутворюючими для регіонів їх розташування, а тому їх закриття проковує комплекс проблем саме на регіональному рівні. Існуючі дослідження регіональних аспектів справедливої трансформації [6,7] охоплюють аналіз позитивних та негативних аспектів економічного, соціального, екологічного, технічного впливу вуглевидобутку на розвиток громад та висвітлюють наслідки закриття шахт, характеризують напрями та можливості справедливої трансформації в територіальних громадах, розглядають маркетингове позиціонування вугільних регіонів для різних учасників трансформаційних процесів, обґрунтовують доцільність застосування проблемно-пріоритетного підходу для фінансово-технічного вирішення проблем вугільних громад та кроки зі сприяння зростання їх підприємницького потенціалу. Стратегічне бачення заходів сприяння розвитку справедливої трансформації з врахуванням специфіки регіонального розвитку представлене в Плані дій зі справедливої трансформації вугільного мікрорегіону Львівської області на період до 2030р [8].

Аналіз інвестиційних можливостей регіону є складовою стратегічного аналізу зовнішнього середовища проєкту на етапі передінвестиційних досліджень. Методологія такого аналізу ґрунтується на рекомендаціях UNIDO [9], які визначають загальноприйняті у світовій практиці підходи до оцінювання проєктних рішень. Ці підходи уточнюються та конкретизуються залежно від мети, завдань і змісту проєктної діяльності.

В наукових публікаціях аналіз інвестиційних можливостей регіонів пов'язується із оцінюванням їх інвестиційної привабливості. Досліджуються зміст та призначення оцінки інвестиційних можливостей для проєктної діяльності бізнесу [10], комплекс чинників впливу на параметри інвестиційного середовища [11-13], методичний інструментарій їх системного оцінювання [14-17], шляхи підвищення інвестиційної привабливості [18-20].



Оцінка придатності вугільних регіонів до інвестиційної діяльності повинна поєднувати економічний та фінансовий аспекти проектного аналізу. Економічний аспект досліджує регіон на предмет можливостей отримання вигід громадами від реалізації на їх території інвестиційних проектів. Фінансовий аспект передбачає дослідження вигідності вкладання інвестицій безпосередньо для інвесторів, які оцінюють регіон з т.з. вкладання інвестицій в певну галузь, тобто наявності сприятливих факторів для того чи іншого виду діяльності. В контексті справедливої трансформації вугільних регіонів актуальним є оцінювання інвестиційної привабливості регіонів на основі поєднання галузевого та територіального підходів.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми.

Справедлива трансформація вугільних регіонів є новим для України явищем та вимагає доопрацювання наявних досліджень інвестиційних можливостей з врахуванням необхідності збалансування інтересів регіонального та галузевого розвитку. В цьому плані:

не в повній мірі опрацьовані фактори впливу на інвестиційну привабливість вугільних регіонів з врахуванням стратегічних змін галузевої структури економіки, обумовлених процесами декарбонізації;

оцінка впливу факторів на інвестиційну привабливість регіону недостатньо адаптована під стратегічні завдання справедливої трансформації;

наявний методичний інструментарій дослідження факторів не повністю враховує суб'єктивний фактор інвестора, його готовність вкладати інвестиції в регіон.

Таким чином виникає необхідність доповнення інструментарію проектного аналізу інвестиційних можливостей вугільних регіонів з орієнтацією на забезпечення їх справедливої трансформації, що і визначає новизну даного дослідження.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою даної статті є дослідити інвестиційні можливості проектної діяльності в регіонах розміщення



вугільних підприємств з орієнтацією на забезпечення їх справедливої трансформації. Завдання – розкрити сутність і призначення аналізу регіональних можливостей реалізації проєктів; визначити ключові фактори, що впливають на вибір пріоритетних сфер проєктної діяльності у процесі справедливої трансформації вугільних регіонів; удосконалити підходи до аналізу інвестиційних можливостей та визначити напрями підвищення їх привабливості.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сучасним трендом промислового розвитку країн Європейського Союзу є декарбонізація, що передбачає перехід на безвуглецеву економіку, зокрема, відмову від спалювання вугілля та масштабне використання альтернативних джерел енергетики. Для України, зважаючи на втрату низки теплових електростанцій та рух до європейської спільноти, декарбонізація стає стратегічним напрямком розвитку енергетики.

Перехід на безвуглецеве виробництво пов'язаний зі значними ризиками для економіки вугільних регіонів, у яких вуглевидобуток забезпечує зайнятість місцевого населення, стабільний рівень доходів та розвиток суміжних галузей. Світовий досвід доводить, що єдиним варіантом мінімізації даних ризиків є справедлива трансформація, яка передбачає поступову диверсифікацію економіки вугільних територій шляхом активного інвестування нових галузей, здатних створити достатню кількість робочих місць для вивільнених працівників шахт та сталий соціально-економічний розвиток. Залучення інвестицій вимагає зацікавлення інвесторів регіоном та сприяння реалізації їх проєктів зі сторони органів влади. Для цього вимагається всебічне вивчення інвестиційних можливостей кожного вугільного регіону, його ресурсного потенціалу та перспективних напрямків освоєння через реалізацію інвестиційних проєктів.

Реалізація інвестиційних проєктів вимагає зваженого підходу до їх вибору з великої кількості альтернативних можливостей. Вибір регіону локації проєкту передбачає оцінювання комплексу регіональних виробничих факторів, які



сприяють або, навпаки, протидіють розвитку того чи іншого виду бізнесу. Оцінювання можливостей регіону здійснюється на етапі передінвестиційних досліджень проєкту і дозволяє визначити відповідність зовнішнього регіонального середовища проєктним вимогам, тобто визначає рівень привабливості цього середовища. Узагальнюючи, можна стверджувати, що проєктний аналіз інвестиційних можливостей регіону є аналізом його інвестиційної привабливості, тому між цими поняттями можна поставити знак рівності.

Інвестиційна привабливість зазвичай трактується як сукупність факторів та умов, які впливають на інвестиційні рішення. Щодо регіону, його інвестиційна привабливість формуватиметься параметрами, які відображають здатність території забезпечувати розвиток певних видів бізнесу та успішну реалізацію конкретних проєктних рішень.

На думку Лугош Л.М., найбільш привабливими факторами для інвестицій є: політична стабільність регіону, розвинуті економіка та фінансова система, наявність добре підготовлених та компетентних людських ресурсів, зручне географічне розташування та розгалужена транспортна система [18, с. 245]. Цей перелік доповнено Марущак С.М., яка характеризує інвестиційну привабливість як результат взаємовпливу факторів екзогенного та ендогенного походження. На її думку, визначальними на рішення інвестора щодо вибору регіону є такі аспекти: соціально-економічна стабільність, соціально-політична стабільність, стабільність нормативно-правової бази, достатність інфраструктури регіону, якість людського капіталу регіону, ступінь технологічного розвитку регіону, легкість ведення бізнесу в регіоні [13, с. 27].

Бушинський Є.В. поділяє фактори локації за характером їх впливу на 2-і групи - «жорсткі» та «м'які». Перші вважаються об'єктивними факторами, вони стосуються доходів і витрат проєктної діяльності, визначаються видом бізнесу та підлягають кількісному вимірюванню й прогнозуванню. «М'якими» факторами є фактори соціологічного та психологічного характеру, вони



представляють суб'єктивні почуття інвесторів, їх внутрішню систему цінностей і важко піддаються вимірюванню. Автор вважає, що значення даних факторів має тенденцію до зростання, хоча важливішими для проєкту залишаються фактори «жорсткі», оскільки дозволяють виміряти фінансову вигоду інвестора. Комплекс факторів (детермінантів), які визначають інвестиційну привабливість регіону включає, крім традиційних факторів, які характеризують привабливість ресурсного потенціалу регіону, рівень його економічного розвитку, стан довкілля та громадської безпеки, і фактор галузевого мікроклімату, зокрема наявність ринків збуту [11, с. 187 -188].

В контексті справедливої трансформації вугільних регіонів оцінка інвестиційної привабливості має дослідити фактори та умови, які є сприятливими для розвитку бізнесу в секторах та галузях, не пов'язаних з вуглевидобутком. Справедлива трансформація являє собою таку модель розвитку регіону, що нівелює негативний вплив відмови від викопного палива на населення, зокрема працівників вугледобувних підприємств. Це вимагає потужної диверсифікації економіки регіонів, зміни їх спеціалізації та перебудови практично всіх сфер життя. Завдання з забезпечення справедливої трансформації визначені державною цільовою програмою справедливої трансформації вугільних регіонів України на період до 2030 року [2], заходами якої передбачається всіяке сприяння реалізації інвестиційних проєктів в даних регіонах, зокрема через підтримку розвитку відповідної інженерної інфраструктури для залучення інвестицій (індустріальні парки, промислові майданчики, будівництво транспортної інфраструктури, підсилюючих електростанцій, складських приміщень тощо), підтримку малого та середнього бізнесу, підвищення кваліфікації та перекваліфікацію працівників вугільних підприємств, набуття ними навичок у суміжних професіях, які відповідають потребам ринку праці, впровадження енергоефективних та «зелених» технологій [2].



Досліджуючи інвестиційні можливості реалізації підприємницьких проєктів на території вугільних регіонів, доцільно дати відповідь на весь комплекс питань, які лягають в основу інвестиційних рішень. Необхідно врахувати не тільки сприятливі можливості, а й наявні в регіоні загрози та ризики. При цьому слід поєднати кількісні та якісні характеристики, провести аналіз сучасного стану регіону та врахувати прогностичні оцінки його розвитку.

Справедлива трансформація вугільних регіонів передбачає реалізацію державної політики щодо створення в них сприятливих умов для інвестування бізнесу, що повинно стати додатковим чинником для активізації інвестиційної діяльності. Оскільки мова йде про диверсифікацію економіки, то будь-яка інвестиція, яка скеровуватиметься у вугільний регіон в не пов'язані з вуглевидобутком галузі є важливою для забезпечення справедливої трансформації. Відповідно, оцінювання потенційних можливостей реалізації інвестиційних проєктів у вугільних регіонах охоплює ті самі чинники, що й традиційна оцінка інвестиційної привабливості, проте з виключенням вуглевидобутку та залежних від нього галузей із переліку стратегічних напрямів розвитку.

До пошкодження російським агресором теплових електростанцій вугілля забезпечувало виробництво електроенергії для потреб суспільного господарства та населення, як у вугільних регіонах, так і поза ними. Тому фактором, який в першу чергу повинен досліджуватись інвесторами щодо вугільних регіонів, є їх енергетичний потенціал, тобто забезпеченість енергоресурсами. Другий важливий фактор, який необхідно оцінити в контексті справедливої трансформації вугільних регіонів – це стан довкілля, зокрема ті його характеристики, які зазнали найбільших негативних впливів видобутку вугілля. Третій фактор – це умови інвестування та ведення бізнесу в регіоні, які показують відкритість регіональної та місцевої влади, її функціональну активність в плані задоволення потреб інвестора.

Фактори, які визначають потенційні інвестиційні можливості вугільних



регіонів в контексті їх справедливої трансформації наведено на рис.1.

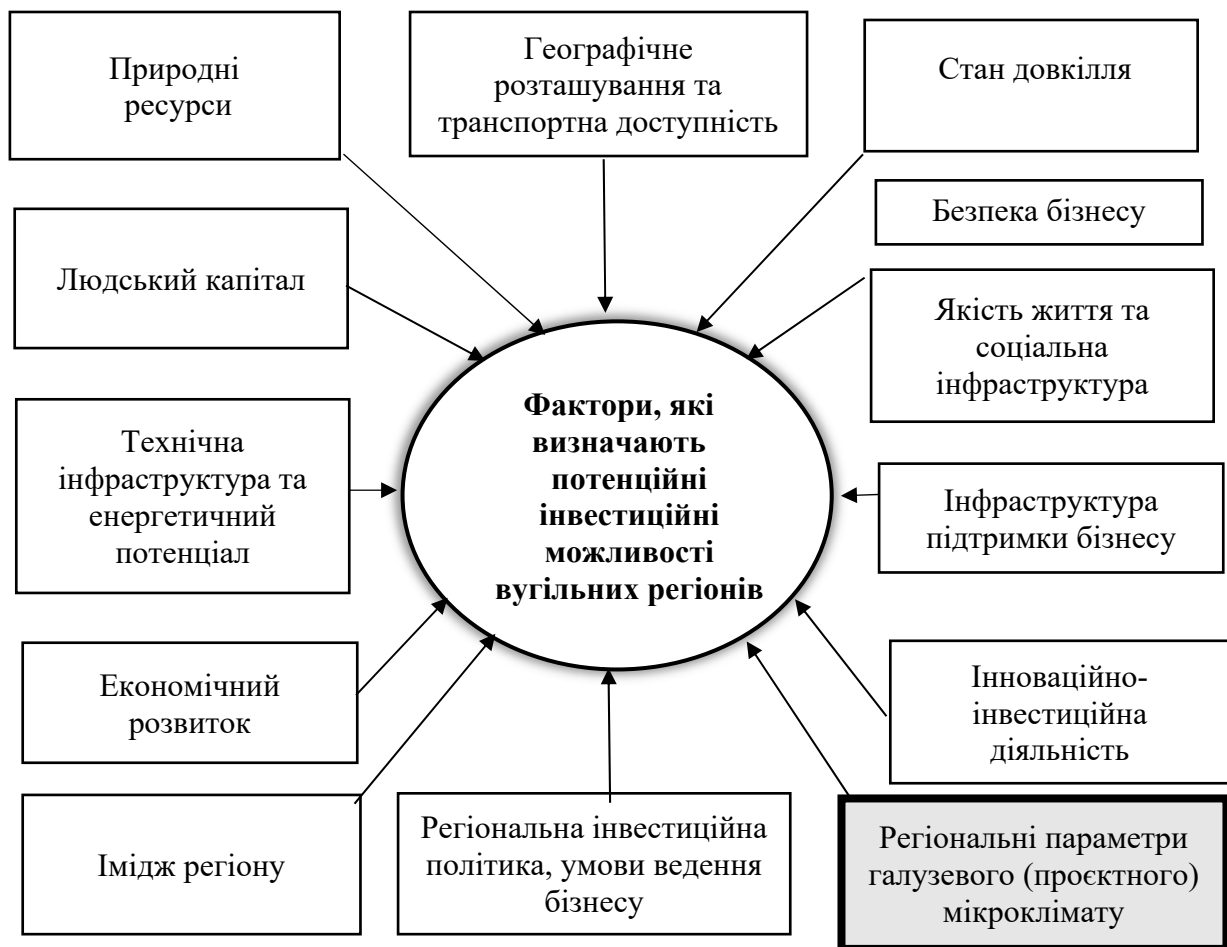


Рис. 1. Фактори, які визначають потенційні інвестиційні можливості вугільних регіонів в контексті їх справедливої трансформації

Джерело: складено автором на основі аналізу [11,13,18]

Реалізація будь-якого інвестиційного проекту передбачає детальне вивчення регіональних параметрів галузевого мікроклімату. Поряд з факторами, які є спільними для інвестиційної діяльності в вугільному регіоні, для конкретного інвестора сенс мають ті фактори, які є пріоритетними для обраного ним виду підприємницької діяльності. В процесі дослідження можливостей конкретного проекту оцінюється вигідність використання регіональних ресурсів саме для цього проекту, зокрема, потенціал регіонального ринку, логістичні витрати на організацію поставок на ринки з потенційним попитом, кількісні та якісні



параметри торговельної інфраструктури, тощо. Доцільність вкладання інвестицій у проєкт обґрунтовується співставленням вигід та витрат, що дозволяє оцінити спроможність регіональних факторів вугільного регіону забезпечити прийнятні для бізнесу прогнозовану рентабельність, термін окупності, потенціал масштабування, тощо.

Кожен вугільний регіон має свої плюси та мінуси для трансформаційних процесів. Вугільні регіони входять у певні адміністративно-територіальні одиниці (територіальні громади, адміністративні райони, адміністративні області), які розвивалися відповідно до розроблених стратегій та планів. Відповідно, їх потенціал в значній мірі сформувався під впливом факторів регіонального розвитку, властивих регіонам вищого адміністративного рівня. Тому оцінювання економічних можливостей вугільних регіонів доцільно здійснювати з врахуванням можливості використання переваг адміністративних територій, до яких вони належать.

Інвестиційна привабливість вугільних регіонів Львівської області в значній мірі визначається її розташуванням. Вугільні шахти розташовані на півночі області в Шептицькому районі, який має прикордонне розташування, залізничне та автошляхове сполучення з сусідніми територіями. Географічне розташування є сприятливим для реалізації проєктів в галузях виробництва, орієнтованого на європейський ринок, а також проєктів в сфері транспортно-логістичного обслуговування.

У районі добре розвинуте сільське та лісове господарство, що забезпечує сировинну базу для низки переробних галузей. В 2023р. кількість зареєстрованих юридичних осіб в даній сфері зросла з 307 до 316 од., що непрямо вказує на позитивну динаміку. При цьому слід врахувати, що значна частина сільськогосподарської продукції вирощується в фермерських господарствах (238 од.) та в підсобних господарствах громадян [21].

Закриття шахт вивільняє значний трудовий ресурс. Враховуючи негативний вплив війни на формування трудових ресурсів, це може слугувати



хорошою передумовою для інвестування бізнесу. Водночас якісні характеристики осіб, які вивільнятимуться, лише частково будуть відповідати запитам інвесторів. Після багаторічної фізично важкої шахтарської роботи працівникам, особливо старшого віку, складно опанувати нові знання та навички. Для них простішим є перенавчання професіям, які базуються на набутому шахтарями досвіді роботи з технікою, тобто перекваліфікація у суміжні технічні професії для машинобудування, відновлювальної енергетики, логістики, будівництва, що і створює сприятливі передумови для розвитку саме цих галузей.

На території Шептицького району розташована Добротвірська ТЕЦ, яка нині є зруйнованою. На підприємстві задіяні висококваліфіковані фахівці в галузі енергетики, чий потенціал може бути використаний в енергетичних проєктах з відновлювальної енергетики та з застосування блокчейн-технологій.

Враховуючи прикордонне розташування району, важливим аспектом справедливої трансформації є протидія міграції населення за кордон. В цьому плані робочі місця, які будуть створюватися в регіоні, повинні забезпечувати конкурентоспроможний рівень оплати праці порівняно з іншими сусідніми територіями, зокрема польськими. Треба зважати і на той факт, що середня заробітна плата шахтарів є відносно високою, а тому їх мотивуватиме рівень оплати, не нижче досягнутого рівня.

Залучення інфраструктури вугільних підприємств для реалізації нових проєктів дає змогу суттєво зекономити на витратах на її створення та прискорити введення проєктів в експлуатацію. На їхній базі можна організувати підземні лабораторії, дата-центри, навчальні центри, а також використовувати інфраструктуру для промислових і логістичних потреб. Крім того, такі об'єкти придатні для розвитку геотермальної енергетики, промислового туризму, створення культурних та виставкових просторів тощо.

Шептицький район має потужний туристичний потенціал. На його території розташовано 227 пам'яток культурної спадщини. Районом протікає



річка Західний Буг, налічується 310 озер, площа природоохоронних територій становить 5255,5 га [21]. Це відкриває хороші перспективи для розвитку культурно пізнавального, спортивного, рекреаційного, еко- та агротуризму.

Позитивний вплив вище перелічених факторів на прийняття проектних інвестиційних рішень підтверджується дослідженням нових галузей економіки у контексті справедливої трансформації Львівського та Волинського вугільних регіонів. Згідно з результатами дослідження, яке застосувало комплексний підхід до визначення регіональної смарт-спеціалізації на основі поєднання кількісних та якісних методів дослідження, найбільший трансформаційний потенціал в Шептицькому районі мають наступні галузі: біоекономіка, відновлювальна енергетика, креативні індустрії та послуги, професійна, наукова та технічна діяльність (з орієнтацією на енергетику), будівництво, переробна промисловість. Висновки базуються на експертних оцінках можливостей регіону для розвитку відповідних галузей по 10-х параметрах, включаючи доступність ресурсів, людський капітал, можливості навчальної бази, інвестиційну привабливість галузі, наявність програм підтримки, інфраструктурні передумови, впливи на розвиток інших галузей, соціальної сфери, екологію та енергетичний перехід [22, с. 150-151].

Результати аналізу інвестиційних можливостей дозволяють органам місцевої та регіональної влади скерувати регіональну політику на підтримку інвестицій в галузі з найбільшим трансформаційним потенціалом, тим самим створюючи передумови раціональної галузевої трансформації регіональної економіки. Аналіз інвестиційних можливостей з позиції конкретного інвестора слугує орієнтиром для вибору галузі бізнесу. При цьому інвестор орієнтується на прибутковість бізнесу, яка визначається співставленням доходів та витрат проекту, тобто можливостей цільового ринку забезпечити збут продукції та вартості ресурсів для виробничої діяльності. В силу цього в процесі справедливої трансформації вугільних регіонів інвестори вкладатимуть капітал в галузі, які забезпечуватимуть їм найвищу прибутковість за можливих альтернативних



варіантів. Це означає, що поряд зі сприянням розвитку галузей з високим трансформаційним потенціалом важливим є створення сприятливого інвестиційного середовища для всіх інвесторів.

Для справедливого трансформування вугільних регіонів сприяння зі сторони держави на центральному рівні повинно доповнюватися ініціативами місцевої влади. Саме на місцях вирішуються питання щодо виділення інвесторам земельних ділянок та об'єктів комунальної власності, організується проходження дозвільних процедур, формується необхідна інженерна та ринкова інфраструктури, забезпечується підготовка робочої сили, надається консультаційна підтримка.

Основними напрямками сприяння реалізації інвестиційних проєктів в контексті справедливої трансформації на місцевому та регіональному рівнях є:

- підготовка та модернізація інженерно-технічної інфраструктури під нові бізнеси, не пов'язані з вуглевидобутком;
- запровадження прозорих дозвільних процедур та прискорення їх проходження;
- створення інфраструктури підтримки інвесторів (індустріальні парки, технопарки, бізнес-центри, бізнес-інкубатори, тощо);
- забезпечення соціального розвитку територій відповідно до потреб населення, зокрема молоді, для протидії міграції за межі регіону;
- формування сучасної навчальної бази для підготовки та перепідготовки осіб, зайнятих в вугільній галузі;
- розробка та просування локальних інвестиційних пропозицій на ринки капіталів;
- сприяння пошуку партнерів в рамках можливостей, які відкриває майбутнє входження України в ЄС;
- забезпечення максимального сприяння інвесторам в галузях з найбільшим трансформаційним потенціалом (смарт-спеціалізації регіону):
- формування партнерства між бізнесом, владою та громадами.



Висновки. Справедлива трансформація вугільних регіонів вимагає глибокої модернізації суспільного господарства вугільних територій шляхом ліквідації вуглевидобувних підприємств та розвитку нових видів діяльності шляхом залучення інвестицій. Перебудова економіки вугільних регіонів повинна будуватися на основі проєктного аналізу інвестиційних можливостей території, визначення трансформаційного потенціалу нових галузей, а відтак впровадження адекватної до перспектив розвитку регіону інвестиційної політики. Аналіз інвестиційних можливостей повинен носити комплексний характер, оцінювати як сприятливі так і несприятливі передумови для локації того чи іншого бізнесу. Визначальними факторами, які підлягають оцінці в процесі трансформацій вугільних територій є їх енергетичний потенціал поза вуглевидобутком, безпечність та параметри довкілля, умови інвестування та ведення бізнесу в регіоні.

Аналіз інвестиційних можливостей слугує основою для визначення галузей з найбільшим трансформаційним потенціалом, - пріоритетів галузевого розвитку регіону. Для інвестора базовим мотивом для розміщення інвестицій в регіоні є доступність ринків збуту та розмір комерційної вигоди. Відповідно, поєднання галузевого та територіального інвестиційних інтересів в процесі справедливої трансформації вимагає підтримки не тільки галузей з найбільшим трансформаційним потенціалом (смайт-спеціалізації), але й сприяння реалізації всіх без винятку інвестиційних проєктів. Це збалансує економічний інтерес влади щодо побудови нової економічної моделі регіону і безпосередньо фінансовий інтерес інвестора.

Забезпечення справедливої трансформації вимагає від місцевої та регіональної влади активних дій по підтримці потенційних інвесторів, забезпеченню умов для освоєння компетенцій під запити нових галузей, а найголовніше, створення умов для збереження трудового потенціалу вугільних регіонів.

Подальші дослідження інвестиційних можливостей вугільних регіонів в



контексті справедливої трансформації, зважаючи на новизну даної теми для вітчизняної науки та практики, є різноплановими. Подальшого вивчення потребують питання енергозабезпечення трансформаційних регіонів, формування на кластерній основі портфелів інвестиційних проєктів, оцінювання ризиків інвестиційної діяльності в трансформаційних регіонах, визначення впливу справедливої трансформації на їх соціально-економічних розвиток.

Список використаних джерел

1. Про схвалення Концепції Державної цільової програми справедливої трансформації вугільних регіонів України на період до 2030 р. Постанова КМ України № 1024 від 22.09.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1024-2021-%D0%BF#Text>
2. Про затвердження Державної цільової програми справедливої трансформації вугільних регіонів України на період до 2030 року. Постанова КМ України № 711 від 18.06.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/711-2025-%D0%BF#Text>
3. Заблодська І.В., Рогозян Ю.С. Справедлива трансформація вугільних регіонів: світовий досвід та правовий аспект. *Economics and Law*. 2024. № 57(2). С.14–31. DOI: <https://doi.org/10.15407/econlaw.2020.02.014>
4. Вовк О.О., Рябош О.І., Харченко Р.Ф., Кукуяшний Е.В. Перспективи та виклики справедливої трансформації вугільних регіонів України. *Енергетика: економіка, технології, екологія : науковий журнал*. 2021. № 2. С. 59-72. URL: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/54484>
5. Снігова О.Ю. Вугільні громади як території з особливими умовами для розвитку: створення точок зростання в процесі декарбонізації. *Регіональна економіка*. 2024. №4. С. 30-38
6. Олексюк Г.В. Попадинець Н.М. Від реструктуризації вугільної галузі до справедливої трансформації вугільних регіонів. *Економіка України*. 2023. № 66(9 (742)), С. 30–54. DOI: <https://doi.org/10.15407/economyukr.2023.09.030>



7. Левицька Я. В., Іванкова Н.О. Роль інноваційної екосистеми в справедливій трансформації Червоноградського вугільного регіону. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2025. №1. DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2156.2025.1.19>
8. Про затвердження Плану дій зі справедливої трансформації вугільного мікрорегіону Львівської області на період до 2030 року. Розпорядження Львівської обласної військової адміністрації № 1095/0/5-24ВА від 15.10.2024р. URL: <https://loda.gov.ua/documents/119606>
9. Manual for the Preparation of Industrial Feasibility Studies. Newly revised and expanded edition W. Behrens P. M. Hawranek. UNIDO. Vienna, 1991. URL: https://www.unido.org/sites/default/files/files/2021-02/manual_for_the_preparation_of_industrial_feasibility_studies.pdf
10. Бленда Н.О., Коротеев М.А., Соковнікова Д.М, Соколюк С.Ю., Жарук О. В. Стратегічний аналіз зовнішнього середовища – основа визначення стратегічного напрямку розвитку підприємницьких структур. *Збірник наукових праць Уманського національного університету*. 2021. Вип. 99. Частина 2. С. 124-131. URL: <https://journal.udau.edu.ua/assets/files/99/99.2/12.pdf>
11. Бушинський С.В. Концепт факторів, що визначають інвестиційну привабливість регіону. *Вісник ХНУ: Економічні науки*. 2021. № 6. Том 2. С.185-190. DOI: <https://www.doi.org/10.31891/2307-5740-2021-300-6/2-30>
12. Жильцов М.О. Інвестиційна привабливість регіонів України в умовах децентралізації та відновлення економіки. *Здобутки економіки: перспективи та інновації*. 2025. №19. <https://doi.org/10.5281/zenodo.15718184>
13. Марущак С. М. Міжнародна інвестиційна привабливість українських регіонів. *Бізнес Інформ*. 2023. № 3. С. 25–32. URL: <https://eir.nuos.edu.ua/handle/123456789/9087>
14. Бабух І. Теоретичні й практичні аспекти інвестиційної привабливості регіонів України. *Економічний простір*. 2025. №200. С. 131-135. DOI: <https://doi.org/10.30838/EP.200.131-135>



15. Завгородня Т., Ткаченко І., Беднарський К. Аналіз підходів до оцінювання інвестиційної привабливості регіону. *Вісник ХНУ: Економічні науки*. 2021. №5. С.203-208. URL: <https://heraldes.khmnu.edu.ua/index.php/heraldes/article/view/1378>
16. Мунька С.С. Аналіз інвестиційної привабливості регіонів України. *Вісник ХНУ: Економічні науки*. 2021. №1. С. 90-93. URL: <https://journals.khnu.km.ua/vestnik/?p=5666>
17. Савченко М., Завидовська А., Свіргун А. Науково-методичний підхід до оцінювання інвестиційної привабливості територій. *Галицький економічний вісник*. 2024. №3 (88). С. 194-203. DOI: https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2024.03
18. Лугош Л.М. Інвестиційна привабливість регіону та механізми її забезпечення. *Сталий розвиток економіки*. 2024 №3 (50). С. 244 -248. URL: <https://economdevelopment.in.ua/index.php/journal/article/view/1026>
19. Атамас О. П. Інвестиційна привабливість регіонів України: критична оцінка та пошук шляхів вирішення проблемних питань. *Сталий розвиток економіки*. 2023. № 2 (47). С. 11-15. DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2023-47-1>
20. Лугова М.С., Цимбалюк І. О., Павліха Н. В. Інвестиційна діяльність регіону в умовах європейської інтеграції: ретроспективний аналіз та напрями активізації. Монографія. Луцьк : Вежа-Друк, 2022. 242с. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/22189>
21. Статистика. Люди. Дії. Beta. URL: <https://stat.loda.gov.ua/district/sheptytskyj-rajon/>
22. Дослідження нових галузей економіки у контексті справедливої трансформації Львівського та Волинського вугільних регіонів. 2024р. URL: https://amer.org.ua/wp-content/uploads/2024/09/E.I._Lviv_Volyn_2024.pdf